

vélemény

Nagy a tét

Eörsi István

író, publicista a legutóbbi parlamenti vita-kezdeményezés, illetve annak elutasítása kapcsán mond véleményt a magyar politikusok felelősségéről és becsületéről.

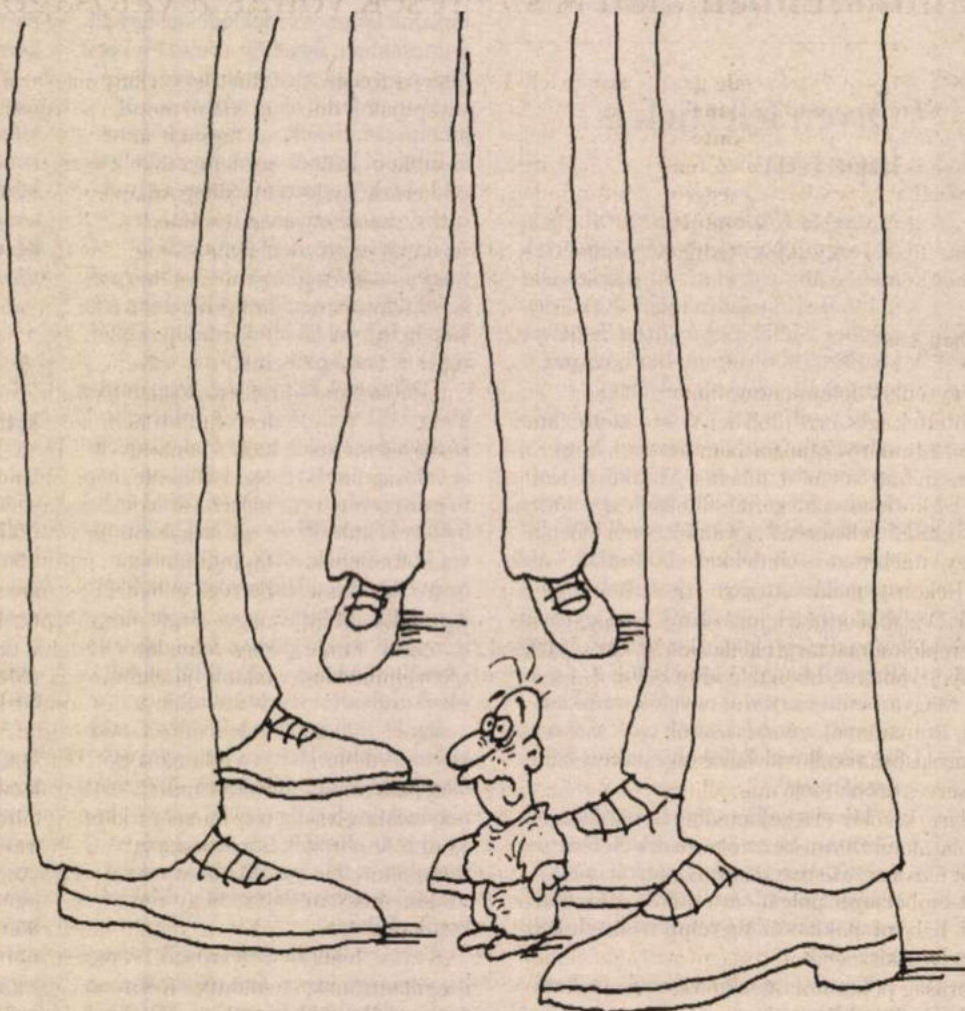
A január 27-ei Magyar Hírlap egyik tudósításának mulatságos idézeteiből kitetszik, hogy a múlt kormányzati ciklusban az akkori koalíció ugyanolyan módszerekkel gátolta meg az ellenzék által kezdeményezett rendkívüli parlamenti ülés megtartását, mint amilyeneket a mostani koalíció vezetett be, ugyanebből a célból. A koalíció a vitakezdeményezést mindkét esetben az ellenzék romboló szándékainak tulajdonította, az ellenzék pedig mindkét esetben gyalázatosnak, hisztérikusnak, obstrukciós indítékúnak mondta a kormánypártok eljárását. Vagyis a kormánypártok mindkét esetben feljogosítva érezték magukat arra, hogy eldöntsék: élhet-e törvényes jogaival az ellenzék, az ellenzék pedig mindkét esetben morális pártosszal és erős szavakkal ítélte el a kormánypártok eljárását.

Megvallom: a mai ellenzék szószólóinak magatartása engem már régóta nem tud megrendíteni vagy akár meglepni. Felelőtlenségük égbekiáltó. A Magyar Demokrata Fórum és még sokkal inkább a Fidesz egyik szája azt üvöltözi, hogy a kormány tönkresilányította az államháztartás egyensúlyát, a többi szájával pedig – legalább egy tucat van neki – azt bömböli, hogy takarékosági terveivel a kormány kilopja a lakosság különböző rétegeinek – az öregeknek és a fiataloknak, a betegeknek és az egészségeseknek, a gazdagoknak és a szegényeknek – a zsebéből a pénzt, ennyi és ennyi millió vagy mil-

liárd forintot. Vagyis azt lobbantja napról napra Medgyessyék szemére, hogy helyre akarják hozni, amit (hadd vessem közbe: az Orbán-kormány szavazóvásárlói buzgalmával versenyre kelve) tönkresilányítottak. Ez szintisza demagógia, amelyet le kellene és le is lehetne leplezni. Például egy rendkívüli parlamenti ülés vitájában.

A szocialisták magatartása sem dül fel már jó ideje. Ilyen kevés empátiával kormány még nálunk a fordulat óta nem kormányzott. Például: a nadrágszjímegszorítás és a bizalmi válság napjaiban, amikor az újságok hárommillió szegényről cikkeznek, olyan új pénzügyminisztert neveznek ki, aki éppen Kenyában sütteti a hasát. Nem érzik, hogy a miniszterelnöknek, aki szerencsére már éppen visszatért Thaiföldről, haza kellene hívnia a kormány jövődöbeli erős emberét, mielőtt kinevezi, egyrészt mert a kinevezés így provokációnak hat, másrészt mert nagy az igény, hogy az új vezető tüstént mondjon is valamit, mégpedig hitelesen. Empátiahiányukat a szocialisták önbizalomhiánnyal ötvözik: ezért térnek ki a vita elől. Demokratikus hagyományokkal és demokratikus ösztönökkel is igen szűkösen vannak ellátva. Csak demokratikus elvekben bővelkednek, ám ezeket gyakran még akkor sem merik képviselni, amikor vitathatatlanul igazuk van.

De mi történt velünk, a szabaddemokratákkal? A Magyar Hírlap említett cikke idézi Kuncze Gábor pár évvel ezelőtti beszédét: „A koalíció kétségbe vonja az ellenzék alkotmányban és házszabályban rögzített jogát arra, hogy egy általa fontosnak tartott ügyben a parlamentet összehívja.” Ismerem Kunczét, igen értelmes, jó memóriájú ember, nem felejtette el, hogy így gondolkodott. Abban is biztos lehetett, hogy ezt a mondatát inkább előbb, mint utóbb a fejére olvasák. Tudhatta előre, hogy az újságok majd őt idézve egy sánta kutya képét vetítik az olvasók elé. Akkor hát miért játszotta el két

Unió előérzet

Jókó Csaba rajza

Ahogy az úszómestertől elvárják, hogy tudjon úszni, úgy sorolják a politikus kötelességei közé az elvtelen taktikázást.

képviselő – Béki Gabriella és Fodor Gábor – kivételével frakciója ezt a megalázó szerepet?

Miért hiúsította meg azt, hogy ha egyszer majd ellenzékbe kerülünk, ragaszkodhassunk az ellenzék jogaihoz? Hiszen most harsnyan lemondunk róluk. Vagyis lemondunk a parlamenti demokrácia egyik fontos vívmányáról. Erre nemcsak jogunk nem volt, hanem okunk sem: éppen akkor mondtunk le róla, amikor győzhettünk volna a vitában. Átragadt ránk is, nem először, a szocialisták önbizalomhiánya.

A magával szemben erkölcsi igényeket támasztó politikus akkor kerül válságba, amikor először érez kísértést arra, hogy a becselenséget a politikusi életforma természetes velejárójának tekintse. Sokan, sokfelől sugallják ezt neki éveken keresztül. Ahogy az úszómestertől elvárják, hogy tudjon úszni, úgy sorolják

a politikus kötelességei közé az elvtelen taktikázást és hazudozást, amit nálunk pragmatizmusnak becéznek. Mielőtt kötélnek állna, öncsaló lesz, vagy rezignált, vagy cinikus, vagy mind a három. Így komfortosabban tud elzúlleni. Könnyebben barátkozik meg azzal a gondolattal, hogy az elzúllás szakmai követelmény és foglalkozási ártalom, de „végső soron” és „mindent összevetve” használ annak az ügynek, amelyet képvisel. Mihelyt eljut idáig, örvénybe kerül. A rendszerváltozás óta jó néhány egykor tisztelt barátom, ismerősöm süllyedt el így.

Van-e visszaút? Marad-e demokratikus ösztönű párt a magyar parlamentben? Nagy a tét, sokkal nagyobb, mint egy parlamenti vita kimenetele. Ha ezt nem érzik meg, akiknek meg kellene éreznük, akkor megette a fene az egészet.